

Konkretizace žaloby

Civilní řízení je ovládáno zásadou projednací, nikoli vyšetřovací, a v tomto smyslu musí tedy žaloba být dostatečně konkretizovaná tak, aby byl vymezen skutkový děj, ze kterého nárok účastníka vyplývá, a žalobu tak bylo možno projednat. Soudy v civilním řízení nemohou předjímat nároky účastníků z konkrétního skutkového děje a poučovat je o neuplatněných nárocích, neboť uplatnění nebo neuplatnění těchto nároků leží v dispoziční sféře účastníků. Takový postup by byl rovněž v rozporu se zásadou rovnosti účastníků řízení (§ 18 o. s. ř.), která občanské soudní řízení ovládá.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1960/2006, ze dne 11.10.2006)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Z. J., zastoupeného advokátem, proti žalovanému České republice - Ministerstvu spravedlnosti ČR, o náhradu škody, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 21 C 116/2004, k dovolání žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2005, č. j. 35 Co 103/2005-18, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 2 usnesením ze dne 9. 2. 2005, č. j. 21 C 116/2004-9, odmítl podání žalobce - návrh na zahájení řízení ze dne 14. 9. 2004 ve znění doplňku ze dne 26. 12. 2004. Dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Soud prvního stupně postupoval podle § 43 odst. 2 o. s. ř., když shledal podání žalobce ze dne 14. 9. 2004 neúplným, neboť neobsahovalo všechny stanovené náležitosti řádné žaloby ve smyslu § 42 odst. 4 a § 79 odst. 1 o. s. ř. Soud prvního stupně vyzval žalobce k odstranění vad podání usnesením ze dne 10. 11. 2004, č. j. 21 C 116/2004-4, které mu bylo doručeno dne 27. 12. 2004. Žalobce na výzvu reagoval podáním ze dne 26. 12. 2004, vytykané vady však neodstranil, neboť neuvedl rozhodující skutečnosti, ze kterých by bylo možno nárok dovodit.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze usnesením ze dne 30. 3. 2005, č. j. 35 Co 103/2005-18, usnesení soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o nákladech řízení. Odvolací soud se ztotožnil s postupem soudu prvního stupně, který správně ve smyslu § 43 odst. 1 o. s. ř. vyzval žalobce k odstranění vad podání, a to výzvou, která byla dostatečně konkrétní a pro žalobce natolik srozumitelná, aby byl schopen na ni řádným způsobem reagovat. Za situace, kdy žalobce své podání řádně ani přes výzvu nedoplnil, shledal odvolací soud odmítnutí žaloby soudem prvního stupně za důvodné, neboť podání ani po jeho doplnění neobsahuje vylicení rozhodujících skutečností. Názor žalobce, že tyto skutečnosti by měl uvádět až v průběhu řízení, není, podle názoru odvolacího soudu, správný, jak vyplývá z ust. § 79 odst. 1 o. s. ř.

Proti tomuto usnesení podal žalobce dovolání, v němž trvá na správnosti i úplnosti posuzovaných podání a uvádí, že řízení je postiženo vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241a odst 2 písm. a/ o. s. ř.). Žalobce namítá porušení ustanovení § 5 o. s. ř. o poučovací povinnosti soudu, a to v řízeních před soudy obou stupňů. Dle jeho názoru měl být ve výzvě k odstranění vad podání poučen, že nárok na náhradu škody způsobené rozhodnutím o trestu ve smyslu § 10 odst. 1, 2 zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, popř. § 6 odst. 1, 2 předchozího zákona č. [58/1969](#) Sb., je podmíněn zrušením vadného rozsudku a vydáním nového rozhodnutí ve věci. Jestliže soud prvního stupně nebyl s odpovědí žalobce spokojen, měl mu, dle jeho názoru, jasně sdělit, že nelze do jednoho řízení spojovat revizi trestních rozsudků a vymáhání odškodného. Soud měl žalobce rovněž poučit, že zrušení odsuzujících rozsudků může dosáhnout cestou stížnosti pro porušení zákona podle § 266 odst. 1, 2 trestního řádu nebo cestou obnovy řízení podle § 278 odst. 1 trestního řádu. V tomto smyslu měl soud i přizpůsobit lhůtu k odstranění vad podání tak, aby žalobce mohl předložit rozhodnutí o zrušení odsuzujících rozsudků, tj. přibližně 4 - 5 měsíců.

Dovolání, které je přípustné podle ust. § 239 odst. 3 o. s. ř., není důvodné.

Obsahové náležitosti žaloby vymezuje ust. § 79 odst. 1 o. s. ř. tak, že žaloba musí kromě obecných náležitostí (§ 42

odst. 4) obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje), popřípadě též jejich zástupců, vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí být z ní patrné, čeho se navrhovatel domáhá.

Rozhodujícími skutečnostmi ve smyslu ust. § 79 odst. 1 o. s. ř. rozumějí se údaje, které jsou zcela nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Žalobce musí v návrhu uvést takové skutečnosti, kterými vyličí skutek (skutkový děj), na jehož základě uplatňuje svůj nárok, a to v takovém rozsahu, který umožňuje jeho jednoznačnou individualizaci (srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. května 1996, sp. zn. 2 Cdon 245/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 1, ročník 1998, pod č. 4), tj. nemožnost záměny s jiným skutkem. Právní charakteristiku skutku (tzv. právní důvod žaloby) není povinen v návrhu uvádět. Vyličení rozhodujících skutečností slouží k vymezení předmětu řízení po skutkové stránce a k jeho identifikaci umožňující odlišení od předmětů jiných řízení.

Neuvede-li žalobce v žalobě všechna potřebná tvrzení, významná podle hmotného práva, nejde o vadu žaloby, která by bránila pokračování řízení (§ 43 odst. 2 o. s. ř.), jestliže v ní vyličil alespoň takové rozhodující skutečnosti, kterými byl vymezen předmět řízení po skutkové stránce (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. října 2002, sp. zn. 21 Cdo 370/2002, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 11, roč. 2002, pod č. 209); povinnost tvrzení může být splněna i dodatečně.

Podle ust. § 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř. jsou účastníci řízení k dosažení jeho účelu povinni tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti; neobsahuje-li všechna potřebná tvrzení žaloba (návrh na zahájení řízení) nebo písemná vyjádření k ní, uvedou je v průběhu řízení.

V návrhu na zahájení řízení jde o zásadní určení skutku tak, aby žaloba byla projednatelná, tj. že skutkový děj je nezaměnitelně vymezen rozhodujícími skutečnostmi, zatímco povinnost účastníka uložená mu ustanovením § 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř. se týká všech významných skutečností pro rozhodnutí ve věci (povinnost tvrzení). Nedostatek náležitostí žaloby brání jejímu věcnému projednání a pokračování v řízení, neobsahuje-li vyličení rozhodujících skutečností, nebo je-li vyličení těchto skutečností natolik neúplné, neurčité, nebo nesrozumitelné, že nelze bez dalšího stanovit, jaký skutek má být předmětem řízení, nebo je-li mezi tvrzenými skutečnostmi a žalobním petititem logický rozpor.

Podle ustanovení § 43 o. s. ř. předseda senátu usnesením vyzve účastníka, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti, nebo, které je nesrozumitelné nebo neurčité. K opravě nebo doplnění podání určí lhůtu a účastníka poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést (odst. 1). Není-li přes výzvu předsedy senátu podání řádně opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesením podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. K ostatním podáním soud nepřihlíží, dokud nebudou řádně opravena nebo doplněna. O těchto následcích musí být účastník poučen (odst. 2).

S odvolacím soudem je třeba souhlasit v tom, že žaloba i po jejím doplnění je pro chybějící vyličení rozhodujících skutečností neprojednatelná, neboť není patrné, co je skutečným podkladem požadovaného nároku na zaplacení částky 2,000.000,- EUR. Z podání není možné dovodit, z jakých konkrétních skutkových podkladů žalobce dovozuje svůj nárok proti státu. Pouhé tvrzení, že v trestním řízení byl vynesena rozsudek na základě trestných činů orgánů činných v trestním řízení, je zcela nedostatečné k vymezení skutku. Na tento nedostatek podání byl žalobce upozorněn usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 10. 11. 2004, č. j. 21 C 116/2004-4, kterým byl vyzván, aby uvedl mj. v jakém konkrétním jednání spatřuje to, že se orgány činné v trestním řízení dopustily trestného činu, zda žádá náhradu škody z titulu nesprávného úředního postupu, a v čem tvrzený nesprávný úřední postup spatřuje, či náhradu škody požaduje z důvodu vydání nezákonného rozhodnutí a pro tento případ označil konkrétní rozhodnutí, které považuje za nezákonné. V tomto smyslu splňuje uvedené usnesení náležitosti výzvy k odstranění vad podání ve smyslu § 43 odst. 2 o. s. ř., neboť nešlo jen o obecné poučení o nesrozumitelnosti žaloby, nýbrž žalobce byl podrobně a konkrétně poučen o nedostatcích svého podání a vyzván k jeho doplnění, a to bez použití úzce odborných právních termínů či výrazů, jež by pro osobu práva neznalou byly nesrozumitelné.

Pokud žalobce vady podání dle uvedené výzvy neodstraní, a to s odůvodněním, že rozhodné skutečnosti a důkazy jím budou předloženy až v průběhu řízení, postupoval soud I. stupně správně, pokud žalobu odmítl, neboť nebylo možné bez dalšího stanovit, jaký skutek má být předmětem řízení.

Důvodná není ani dovolací námitka žalobce, že měl být poučen o předpokladech nároku podle § 10 cit. zák. č. [82/1998](#) Sb., neboť, nehledě k tomu, že jde o poučení o hmotném a nikoliv procesním právu (§ 5 o. s. ř.), soudu musí

být nejprve zřejmé, na jakém podkladě má řízení vést, jaký skutkový děj má být v řízení zjišťován, a tedy o jaký skutek žalobce opírá svůj nárok, a to v takovém rozsahu, který umožní jeho jednoznačnou individualizaci, tj. nemožnost záměny s jiným skutkem. Civilní řízení je ovládáno zásadou projednací, nikoli vyšetřovací, a v tomto smyslu musí tedy žaloba být dostatečně konkretizovaná tak, aby byl vymezen skutkový děj, ze kterého nárok účastníka vyplývá, a žalobu tak bylo možno projednat. Soudy v civilním řízení nemohou předjímat nároky účastníků z konkrétního skutkového děje a poučovat je o neuplatněných nárocích, neboť uplatnění nebo neuplatnění těchto nároků leží v dispoziční sféře účastníků. Takový postup by byl rovněž v rozporu se zásadou rovnosti účastníků řízení (§ 18 o. s. ř.), která občanské soudní řízení ovládá.

Soud prvního stupně tak postupoval zcela správně, pokud žalobce vyzval k doplnění žaloby ve shora uvedeném směru, a rovněž napadené usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu I. stupně o odmítnutí žaloby, je třeba považovat za správné.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud ČR, aniž ve věci nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), dovolání žalobce podle § 243b odst. 2 věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)